

Woelig weer

Analyse van Lex: een in grootte afnemende pressie boven de Golf van Biskaye, depressies boven IJsland, Rusland en Skandinavië plus opdringende fronten beheersen het weer boven Nederland. Een warmtefront, op korte afstand gevolgd door een koufront zorgt voor regenperiodes , later afgewisseld met opklaringen en felle buien waarin mogelijk een klap onweer. Wind, matig tot krachtig B 4/5 soms vlagerig met uitschieters naar B 6, overwegend uit W tot NW. Niet echt koud maar wel nat en een beetje vies.

Het KNMI vindt er dit van: *zaterdag overdag neemt de bewolking verder toe en in de ochtend gaat het van het westen uit regenen. In de avond wordt het van het westen uit weer droger, maar komen er nog enkele buien voor. De middagtemperaturen variëren van 15°C in het westen tot 12°C in het oosten van het land. Boven land komt er een matige tot vrij krachtige zuidwestenwind te staan, langs de kust en boven het IJsselmeer een krachtige tot harde wind, 6-7 Bft. In de middag draait de wind naar het west tot noordwesten. (Bron: KNMI)*

Vragen over het huiswerk

Bestudeer de vragen in H18 (12.0 t/m 17.0)

1. Welke zeilvoering kunnen we toepassen belast en welke onbelast?
2. Waar wordt normalerwijze graan gemalen op een grondzeiler en waar op een stellingmolen?
3. Hoe is de aandrijving van een maalkoppel in een standaardmolen? En hoe als er twee koppels in de standaardmolen aanwezig zijn? Hoe worden deze genoemd?
4. Noem de onderdelen van het maalkoppel.
5. Hoe worden de zakken graan naar boven gehesen en hoe wordt het gemalen product naar beneden gebracht? En is dat op elke molen gelijk?
6. Wat is een jakobsladder en waarvoor dient hij?
7. Waarin verschillen de maalstenen met pelstenen?
8. Hoe zijn de overbrengingsverhoudingen bij maalstenen en hoe bij pelstenen?
9. Waar vinden we de meeste koren- pelmolens en hoe komt dat?
10. Waarom ligt een pelkoppel onder de vloer en waarom zijn het er praktisch altijd twee?
11. Waaraan herken je de pelmolen als je buiten staat?
12. Wat is de zeverij/zifterij en wat doet hij?
13. Waar dient een trekblok voor?
14. Wat is de functie van de waaierij?
15. Waaraan herken je buitenaf een werkende oliemolen?
16. Hoe gaat het olieslaan in z'n werk?
17. Waar zit de spinbol en waar dient hij voor?
18. Welke zaagmolens ken je?
19. Hoe worden bij een paltrok de bomen in de molen gebracht en hoe gaat dit bij de andere molens?
20. Waar herken je een zaagmolen aan als je buiten staat?
21. Waar tref je een pompraam aan en waar dient hij voor?
22. Hoe worden de bomen vastgezet op de slede?
23. Wat is de functie van het krabbelwerk?
24. Wat is een penterbak?
25. Waar herken je de papiermolen aan?
26. Wat heb je nodig voor het vervaardigen van wit papier?
27. Wat dient een scheurbank voor?
28. Waar dienen de grote en kleine kolderstokken voor?
29. Stop ik er voor deze les mee?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Bestudeer de vragen in H18 (12.0 t/m 17.0)

1. Welke zeilvoering kunnen we toepassen belast en welke onbelast?
Belast 4 halve en onbelast geen zeil. Alertheid geboden bij dit weer, zeer regelmatig kijken of er ook buien te verwachten zijn met mogelijk onweer. Het lijkt uiterst grillig met zo'n NW werkwind.
2. Waar wordt normalerwijze graan gemalen op een grondzeiler en waar op een stellingmolen?
Op een grondzeiler op de eerste zolder en op een stellingmolen 1 zolder hoger dan de stelling.
3. Hoe is de aandrijving van een maalkoppel in een standaardmolen? En hoe als er twee koppels in de standaardmolen aanwezig zijn? Hoe worden deze genoemd?
In de standaardmolen wordt het maalkoppel direct aangedreven door het bovenwiel. Er is dus geen koningspil. Een tweede koppel zal dus andersom draaien. Ze worden voor- en achtermolen genoemd.
4. Noem de onderdelen van het maalkoppel.
steenspil, kaar, schuddebak, kaarbomen, klapspaan, meelkuip, meelring, loper met jager, ligger, bolspil, paard, lichteboom, meelpijp.
5. Hoe worden de zakken graan naar boven gehesen en hoe wordt het gemalen product naar beneden gebracht? En is dat op elke molen gelijk?
Zakken graan worden opgeluid met het luiwerk, een as die kortdurend aangedreven wordt door de bovenas of de koningspil, of ze worden via een gaffelwiel opgehesen. Het gemalen product wordt met een afschietwerk naar beneden gelaten of ook weer met het gaffelwiel. Praktisch op elke molen is het weer iets anders geregeld.
6. Wat is een jakobsladder en waarvoor dient hij?
Een jakobsladder is een eindloze band met bakjes die in een buis beweegt en transport van graan verzorgt. Omdat een bepaalde snelheid noodzakelijk is wordt hij meestal motorisch aangedreven.
7. Waarin verschillen de maalstenen met pelstenen?
De maalstenen malen tussen de steenoppervlakten en hebben daar ook het scherpstel zitten. Er zitten ijzeren banden omheen. De pelstenen slijpen tussen de zijkant en het pelblik van de kuip en draaien vrij boven een doodbed. Er kan dus geen band omheen. Hierdoor zijn ze ook veel kwetsbaarder. Ze worden met een rauwbeitel opgeruwd. Maalstenen vaak kunssteen met maallaag, pelstenen altijd zandsteen.
8. Hoe zijn de overbrengingsverhoudingen bij maalstenen en hoe bij pelstenen?
De overbrengingsverhouding bij maalstenen is 1 : 6 en bij pelstenen 1 : 9. De pelsteen draait veel sneller dan de maalsteen.
9. Waar vinden we de meeste koren- pelmolens en hoe komt dat?
De meeste komen in Groningen voor, gort is hier langer volksvoedsel geweest dan bijv. in het westen van Nederland.
10. Waarom ligt een pelkoppel onder de vloer en waarom zijn het er praktisch altijd twee?
Vanwege de kans van uit elkaar spatten van de pelsteen werden de pelkoppels altijd onder de werkvloer geplaatst en er waren er twee om te voorkomen dat de molen onbelast zou draaien en daardoor op hol zou kunnen slaan.
11. Waaraan herken je de pelmolen als je buiten staat?
Aan de diepe zeeg en de brede hekken. De pelmolen moest erg krachtig zijn omdat pellen veel kracht vergde. Pellen gebeurde ook altijd met harde wind.
12. Wat is de zeverij/zifterij en wat doet hij?
De zeverij of zifterij wordt gebruikt om de gerst te reinigen en na het pellen wordt de gort ermee op korrelgrootte gesorteerd.

13. Waar dient een trekblok voor?
Een trekblok houdt de riem of snaar/touw op spanning zodat de aangedreven werktuigen ook werken.
14. Wat is de functie van de waaijerij?
De waaijerij zorgt voor het verwijderen van stof en peldoppen van de gort.
15. Waaraan herken je buitenaf een werkende oliemolen?
Een oliemolen maakt veel lawaai vanwege de stampers en heien en verder hangt er vaak rook om de kap vanwege de vuister die gebruikt wordt om het lijnzaad te verwarmen.
16. Hoe gaat het olieslaan in z'n werk?
Lijnzaad wordt gebroken in een lijnzaadpletter en vervolgens tussen doodbed en kantstenen verder fijngewreven. Daarna wordt het verwarmd op de vuister en vervolgens in bulen (van oudsher wollen zakken) gedaan en dan tussen wiggen en het jaagijzer in de slagbank met slagheien zodanig samengeperst dat de olie eruit loopt. Het restant, de lijnkoek, wordt uit de zakken gehaald en als veevoer benut.
17. Waar zit de spinbol en waar dient hij voor?
De spinbol zit boven de vuister en draait het roerijzer. Dit zorgt ervoor dat het lijnmeel niet vastbakt op de vuister.
18. Welke zaagmolens ken je?
De paltrok, de achtkante en de zeskante bovenkruier.
19. Hoe worden bij een paltrok de bomen in de molen gebracht en hoe gaat dit bij de andere molens?
Bij een paltrok worden de bomen met een zware kraan op de zaagslede gehesen en bij de andere molens worden ze met de winderij via de sleephelling naar binnen getrokken.
20. Waar herken je een zaagmolen aan als je buiten staat?
De zaagmolen heeft een lange onderbouw nodig om de zaagsledes onderdak te kunnen verlenen.
21. Waar tref je een pompraam aan en waar dient hij voor?
Op de meeste paltrokken zit ook een pompraam. Dit is een loos raam die ervoor zorgt dat de molen regelmatig blijft lopen. Hij zit, net als de twee zaagramen, ook weer op 120 graden.
22. Hoe worden de bomen vastgezet op de slede?
Met schotels (balkjes onder de boom), wiggen en een in de pollen gestoken balkijzer met wortouw.
23. Wat is de functie van het krabbelwerk?
Het krabbelwerk zorgt ervoor dat de te zagen boom door het zaagraam wordt gevoerd.
24. Wat is een penterbak?
Een penterbak is een bootje waarmee de bomen naar de sleephelling worden gebracht.
25. Waar herken je de papiermolen aan?
De papiermolen heeft grote droogschuren met luiken die open en dicht worden gezet afhankelijk van de wind.
26. Wat heb je nodig voor het vervaardigen van wit papier?
Heel schoon water en witte vodden.
27. Wat dient een scheurbank voor?
Een scheurbank dient voor het verwijderen van knopen, gespen, haken etc. en vervolgens de lappen in kleine stukjes scheuren
28. Waar dienen de grote en kleine kolderstokken voor?
Voor de aandrijving van de pompstokken om water op te pompen.
29. Stop ik er voor deze les mee?
Ja.

